

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Černým, Ph.D. v právní věci **žalobce: H. H.**, bytem „X“, proti **žalované: České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem v Praze 5, ul. Křížová č.p. 25, PSČ 225 08, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 24.9.2012, č.j. „X“, o invalidní důchod,

t a k t o :

- I. Žaloba se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou, která byla podána v zákonem stanovené lhůtě, domáhal přezkoumání zákonnosti napadeného rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 24.9.2012, č.j. „X“, kterým byly zamítnuty jeho námitky proti rozhodnutí žalované ze dne 3.9.2012, č.j. „X“, jímž byl podle ustanovení § 29 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) přiznán žalobci od 5.7.2012 starobní důchod ve výši 12 054,-Kč.

V žalobě uvedl, že žalovaná do počtu kalendářních dnů za rozhodné období zahrnula i 1144 kalendářních dnů, v nichž nebyl žalobce důchodově pojištěn. Žalovaná nezdůvodnila, proč zjišťuje osobní vyměřovací základ žalobce i za kalendářní dny rozhodného období, v nichž žalobce nebyl sociálně ani důchodově pojištěn. Žalovaná se pouze odvolává na kalendářní dny rozhodného období a to podle ustanovení § 8 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Toto ustanovení však nekoresponduje obsahově ani textem s rozhodným obdobím. Žalobce namítl, že v rozhodném období od 16.5.1992 do 31.8.1992 a dále od 1.4.1993 do

31.1.1996 nebyl v žádném pojistném vztahu se žádnou českou správou sociálního zabezpečení. Je na svobodném rozhodnutí samotného žalobce, zda je, či není během života účasten důchodového zabezpečení. Pouze za kalendářní dny pojištění je žadateli o důchod spravedlivě stanovena procentní výměra starobního důchodu z výpočtového základu. Žalovaná uvedených 1144 kalendářních dnů využila účelově, neboť stanovila co nejnížší osobní vyměřovací základ, čímž byl následně minimalizován jak výpočtový základ, tak i samotná částka výše starobního důchodu. V ustanoveních § 16 a § 18 zákona o důchodovém pojištění není jednoznačně a srozumitelně uveden postup pro výpočet osobního vyměřovacího základu. Ani v jednom z těchto ustanovení není konkrétně stanoveno, že se při výpočtu osobního vyměřovacího základu do počtu kalendářních dnů připadajících na rozhodné období zahrnují i kalendářní dny, v nichž pojištěnec není účasten důchodového pojištění. I přesto, že rozhodující údaje na osobním listu důchodového pojištění žalobce nejsou kompletní, postup žalované při výpočtu osobního vyměřovacího základu je nekorektní a žalobce odkázal na předchozí právní úpravu výpočtu důchodu účinnou před nabytím zákona o důchodovém pojištění. Žalobce uzavřel, že změnu zákona o důchodovém pojištění od 1.1.1996 nemohl tušit, a tak je potřebné přihlédnout k tomu, aby byla žalobci poskytnuta ochrana při výpočtu jeho osobního vyměřovacího základu za rozhodné období od roku 1986 až do roku 2011 a bylo tak zamezeno možnému nevýhodnému dopadu na osobu žalobce.

Žalovaná v písemném vyjádření k žalobě navrhla její zamítnutí a poukázala na to, že výše důchodu závisí na získané době pojištění a na výši dosaženého osobního vyměřovacího základu. Žalovaná vycházela při výpočtu výše starobního důchodu z evidenčních listů důchodového pojištění založených v její evidenci a podle dokladů, které jí byly předloženy k žádosti o starobní důchod. Základními faktory pro stanovení výše procentní výměry starobního důchodu je dle zákona o důchodovém pojištění délka doby pojištění a výše výpočtového základu v rozhodném období. Podle ustanovení § 18 zákona o důchodovém pojištění bylo v případě žalobce rozhodné období stanoveno za roky 1986 až 2011. Podle ustanovení § 71 odst. 1 výše starobního důchodu, na který vznikne nárok v době od 1.1.1996 do 31.12.2005 nesmí být nižší než výše důchodu, která by náležela, kdyby důchod byl přiznán podle předpisů platných ke dni 31.12.1995 v rozsahu uvedeném v odstavci 4, a to včetně zvýšení, která by náležela k tomuto důchodu pouze k tomuto dni. Žalobce však splnil nárok na starobní důchod po 31.12.2005, a proto má nárok pouze na výpočet starobního důchodu z rozhodného období 1986 až 2011.

O žalobě soud rozhodl v souladu s ust. § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, (dále jen „s.ř.s.“) bez jednání, neboť žalobce s rozhodnutím věci bez jednání souhlasil a žalovaná se po řádném poučení, že může vyslovit souhlas s rozhodnutím věci bez jednání a že nevyjádření se v určené lhůtě je považováno za souhlas, k nařízení jednání nevyjádřila.

Napadené rozhodnutí soud přezkoumával podle části třetí dílu prvního hlavy druhé s.ř.s., která vychází z dispoziční zásady vyjádřené v ustanoveních § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a § 75 odst. 2 věty první tohoto zákona. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost napadeného rozhodnutí, a to pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení rozhodnutí dle § 72 odst. 1 věty první s.ř.s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních námitek musí soud přihlédnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez

návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s.ř.s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.

Soud přezkoumal v rámci žalobních námitek skutkový a právní stav věci a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Soud se nejprve zabýval přezkoumatelností rozhodnutí žalované, neboť žalobce v žalobě namítl, že nebylo zdůvodněno, proč byl zjištěn osobní vyměřovací základ žalobci i za kalendářní dny, kdy žalobce nebyl pojištěn.

Žalovaná na str. 2 žalobou napadeného rozhodnutí ve vztahu ke stanovení rozhodného období uvedla, že se určuje podle § 18 zákona o důchodovém pojištění. Dále uvedla, že dle § 18 odst. 1 a 4 zákona o důchodovém pojištění je rozhodným obdobím pro stanovení osobního vyměřovacího základu období 30 kalendářních roků bezprostředně před rokem přiznání důchodu s tím, že kalendářní roky před rokem 1986 se do rozhodného období nezahrnují. V případě žalobce je rozhodné období tvořeno roky 1986 až 2011. Dále uvedla, že období, kdy žalobce nebyl pojištěn, bylo při výpočtu starobního důchodu žalobce zohledněno pouze v celkovém počtu kalendářních dnů připadajících na rozhodné období. Tento postup vyplývá z definice rozhodného období obsažené v ustanovení § 8 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, kdy rozhodným obdobím pro stanovení vyměřovacího základu je období, které začíná kalendářním rokem následujícím po roce, v němž pojištěnec dosáhl 18 let věku a končí kalendářním rokem, který bezprostředně předchází roku přiznání do důchodu.

Soud konstatuje, že ustanovení § 18 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění zní: „Rozhodným obdobím pro stanovení osobního vyměřovacího základu je období, které začíná kalendářním rokem bezprostředně následujícím po roce, v němž pojištěnec dosáhl 18 let věku, a končí kalendářním rokem, který bezprostředně předchází roku přiznání důchodu, pokud se dále nestanoví jinak.“

Je patrné, že žalovaná vycházela při stanovení rozhodného období v případě žalobce z ustanovení § 18 odst. 1 a 4 zákona o důchodovém pojištění, přičemž považuje dle těchto ustanovení za rozhodné období roky 1986 až 2011. Soud má za to, že žalovaná svůj názor vyjádřila tak, že je přezkoumatelný. Nesprávně uvedené ustanovení § 8 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění lze považovat za chybu v psaní, neboť je zřejmé, že uvedené ustanovení s věcí nijak nesouvisí a žalovaná opakovaně odkázala na ustanovení § 18 zákona o důchodovém pojištění. Soud má za to, že uvedená chyba v psaní nebrání srozumitelnosti a přezkoumatelnosti žalobou napadeného rozhodnutí.

Spornou otázkou mezi stranami je, zda lze započítat do rozhodného období, z něhož je vypočítáván osobní vyměřovací základ pro výpočet starobního důchodu žalobce, i léta během nichž nebyl žalobce důchodově pojištěn.

Podle § 16 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění osobní vyměřovací základ je měsíční průměr úhrnu ročních vyměřovacích základů pojištěnce za rozhodné období (§ 18). Tento průměr se vypočte jako součin koeficientu 30,4167 a podílu úhrnu ročních vyměřovacích základů za rozhodné období a počtu kalendářních dnů připadajících na rozhodné období; jsou-li v rozhodném období vyloučené doby (odstavce 4 až 6), snižuje se o ně počet kalendářních dnů připadajících na rozhodné období.

Podle § 18 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění do rozhodného období se nezahrnují kalendářní roky před rokem 1986. Není-li však v takovém rozhodném období aspoň pět

kalendářních roků s vyměřovacím základem pojištěnce (§ 16 odst. 3 a 8), prodlužuje se rozhodné období před rok 1986 postupně tak, aby zahrnovalo ještě jeden takový rok, nejvýše však kalendářní rok bezprostředně následující po roce, v němž pojištěnec dosáhl věku 18 let.

Obdobným případem se již zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24.10.2007, 6 Ads 22/2006, www.nssoud.cz, který uvedl: „Podle § 18 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je rozhodným obdobím pro stanovení osobního vyměřovacího základu období 30 kalendářních roků bezprostředně před rokem přiznání důchodu, podle odst. 4 téhož ustanovení, se do rozhodného období nezahrnují kalendářní roky před rokem 1986. Znamená to, že rozhodné období pro výši důchodu počítanou podle zákona o důchodovém pojištění (téměř) vždy počíná rokem 1986 a prodlužuje se podle toho, od kterého roku se důchod přiznává; v roce 2005 (rok přiznání důchodu) představovalo období 1986 - 2004. Průměr (měsíční) z výdělků dosažených v tomto období se stanoví výpočtem, pro nějž rozhodnými veličinami jsou indexované výděvky a počet dnů v rozhodném období. Od počátku účinnosti zákona o důchodovém pojištění bylo tedy rozhodné období desetileté a postupně se prodlužuje, až pro důchody přiznávané v roce 2016 bude třicetileté. Za dobu před 1. 1. 1996 je vyměřovacím základem hrubý výdělek stanovený pro účely důchodového zabezpečení podle § 11 a § 11a vyhlášky č. 149/1988 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém zabezpečení.

... Zde pak spočívá jádro další stěžovatelovy námitky, že by doby, kdy pojištěnec není účasten pojištění (nemá žádný příjem), měly být při výpočtu vyloučeny.

... Představa stěžovatele, že cca dvacet let doby výdělečné činnosti (mezi rokem 1970 - 1991) mu zajistí v době dosažení důchodového věku, tedy v roce 2008 uspokojivou výši starobního důchodu, není reálná. Nelze nevidět, že důchodový systém v našich podmínkách může pro příjmy na úrovni průměru přinést částečně ekvivalentní důchod až po celoživotní kariéře, tedy pro doby pojištění v délce okolo 45 let, nikoliv však po kariéře méně než poloviční, ukončené v cca 45 letech věku pojištěnce a se sankcí ve výši důchodu za jeho předčasné přiznání. Právní úprava rozhodného období je pro všechny pojištěnce ve stejné situaci stejná, dlouhodobě do budoucnosti známá, včetně důsledků různého chování pojištěnce. Právní úprava průběžně financovaného systému (tedy systému, jenž je financován z pojistného placeného současnou aktivní generací) musí mj. motivovat pojištěnce i k tomu, aby do systému přicházely pravidelné příjmy - jen tak je možno financovat stávající výplaty důchodů. Pokud pojištěnec velmi dlouhou dobu (v posuzovaném případě od roku 1991 do roku 2008) před dosažením věkové hranice pro odchod do důchodu zajišťuje svoje životní potřeby jiným způsobem než příjmy z výdělečné činnosti, a tedy neodvádí ani žádné platby do systému důchodového pojištění, musí počítat s tím, že se to projeví ve výši jeho důchodu diferencovaně podle toho, po jak dlouhou dobu před odchodem do důchodu nebyl důchodového pojištění účasten.

... Přihlížet při výpočtu důchodu k letům, kdy pojištěnec nebyl účasten systému (stěžovatel poukazuje "bez své viny") by vedlo podle názoru soudu k enormnímu zdražení systému a možným manipulacím a značně účelovým jednáním (lze si například představit případ, kdy by enormní výděvky v jediném roce mohly určit výši důchodu, přičemž průběžné financování systému by při takovémto masivním zneužití mohlo zkolabovat) - zákon již v současné době přihlíží v širokém rozsahu k dobám, za které není placeno pojistné a v zásadě doby, za které není placeno pojistné, definuje jako náhradní - jejich rozsah je ve srovnání s praktikami vyspělých zemí značný - zásadní náhradní doby pak jsou při výpočtu důchodu vyloučeny (pobírání dávek nemocenského pojištění, pobírání plného invalidního důchodu,

nemožnost zjistit výši vyměřovacího základu, výkon vojenské služby, studium, evidence uchazečů o zaměstnání ve stanoveném rozsahu, péče o dítě, péče o bezmocné osoby). Pro období před rokem 1996 jsou vyloučenými dobami doby, které jimi byly podle předpisů platných před 1. 1. 1996. Taková úprava, jakou si představuje stěžovatel, by pak zcela vyvracela cíl definovaný jako systém, jenž nebude nadměrně zatěžovat budoucí generace.

... Pokud jde o namítanou nedostatečnou výši důchodu, pak nutno především poukázat na skutečnost, že Listina základních práv a svobod hovoří o "přiměřeném zabezpečení" (čl. 30 odst. 1 Listiny), přičemž tohoto práva se lze domáhat pouze v mezích zákona, které toto ustanovení provádí (čl. 41 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Vazba výše důchodu a pomoci k zajištění základních životních podmínek (čl. 30 odst. 2 Listiny základních práv a svobod) neexistuje - důchod nemusí dosahovat životního minima, zákon o důchodovém pojištění garantuje pouze nepodkročitelnou výši procentní výměry v částce 770 Kč (§ 33 odst. 2).“

Soud odkazuje na shora uvedené závěry Nejvyššího správního soudu, které se plně vztahují i na projednávaný případ. Dále lze konstatovat, že rozhodné období je časový úsek, v němž se zjišťují dva z prvků rozhodných pro stanovení osobního vyměřovacího základu, a to vyměřovací základy, resp. jejich úhrny za jednotlivé kalendářní roky rozhodného období, a vyloučené doby a je upraveno ustanovením § 18 zákona o důchodovém pojištění. Narozdíl od žalobce má soud za to, že úprava v ustanovení § 16 a § 18 zákona o důchodovém pojištění je natolik určitá, že je zřejmé, že se do rozhodného období zahrnují i léta, která nebyl žalobce účasten důchodového pojištění, jestliže spadají do rozmezí mezi 18 rokem věku a věkem před odchodem do důchodu, přičemž kalendářní roky před rokem 1986 se do rozhodného období nezahrnují. Jestliže zákon pro určitý případ nestanoví odlišný postup, platí postup obecný upravený v uvedeném ustanovení § 18 zákona o důchodovém pojištění. To je i případ žalobce, u kterého rozhodné období činí léta 1986 až 2011, a to včetně období od roku 1992 do roku 1996 (včetně), a to i přesto, že žalobce nebyl v těchto letech po celou dobu pojištěn. Žalovaná tedy postupovala při výpočtu starobního důchodu žalobce správně.

S ohledem na shora uvedené skutečnosti tedy soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji ve výroku rozsudku ad I. podle ust. § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.

Současně soud podle ust. § 60 odst. 1 a 2 s.ř.s. ve výroku rozsudku ad II. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce nebyl ve věci úspěšný a žalované náhrada nákladů řízení nepřisluší, neboť jí nad rámec úřední činnosti žádné nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti

němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Ústí nad Labem dne 1. listopadu 2013

JUDr. Petr Černý, Ph.D., v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
Markéta Kubová